

**TARIXIY OBIDALARNI O‘RGANISH ORQALI O‘QUVCHILARNING
IJODIY SALOHIYATINI RIVOJLANTIRISH.**

*Namangan davlat pedagogika instituti,
Fakultet tabiiy va aniq fanlar, kafedra tasviriy san'at, M.TSM-AU 24*

Qurvanboyeva Diyora

E-mail:diyora1927@gmail.com

Tel:+99833 347 19 27

Annotatsiya: Tarixiy obidalar insoniyat tarixining ajralmas qismi bo‘lib, ular nafaqat o‘tmishning yodgorliklari, balki bugungi kunda ta‘lim jarayonida o‘quvchilarning ijodiy salohiyatini rivojlantirishda muhim rol o‘ynaydi. Tarixiy obidalar orqali o‘quvchilar o‘z tarixini, madaniyatini va milliy qadriyatlarini anglash imkoniyatiga ega bo‘ladilar. Bu jarayon ijodiy fikrlash, muammolarni hal qilish va tanqidiy yondashuv ko‘nikmalarini rivojlantirishga xizmat qiladi. Ushbu maqolada tarixiy obidalarni o‘rganish orqali o‘quvchilarning ijodiy salohiyatini qanday rivojlantirish mumkinligi haqida ma'lumotlar berilgan.

Kalit so‘zlar: tarixiy obidalar, tanqidiy fikrlash, tanqidiy yondashuv, madaniyat, ijtimoiy kontekst, ijodiy salohiyatlar.

Tarixiy obidalar o‘rganilayotganda, avvalo, ularning ma'naviy va madaniy ahamiyatini tushunish zarur. Tarixiy obidalar, masalan, qadimiy arxitektura, san'at asarlari yoki tarixiy voqealar bilan bog‘liq joylar, o‘quvchilarga o‘tmish haqida ko‘plab ma'lumotlar beradi. O‘quvchilar tarixiy obidalarni o‘rganish orqali o‘z madaniyatining ko‘p qirraliligini, uning rivojlanish jarayonlarini va o‘tmishdagi muhim voqealarni anglashlari mumkin. Bu jarayon o‘quvchilarning tarixga bo‘lgan qiziqishini oshiradi va ularni o‘z kelajagiga yanada mas'uliyatli yondashishga undaydi.

O‘quvchilarning ijodiy salohiyatini rivojlantirishda tarixiy obidalarni o‘rganish jarayonida turli metodlardan foydalanish mumkin. Tarixiy obidalar haqida tadqiqot olib borish o‘quvchilarda izlanish va tahlil qilish ko‘nikmalarini rivojlantiradi. O‘quvchilar obidalarni o‘rganish davomida tarixiy kontekst, arxitektura uslublari va madaniy ahamiyatini o‘rganadilar. Bu jarayon o‘quvchilarning fikrlash qobiliyatlarini oshirishga yordam beradi. O‘quvchilar tarixiy obidalar haqida ma'lumot to‘plash, ularni tahlil qilish va o‘z fikrlarini ifoda etish orqali ijodiy fikrlash ko‘nikmalarini rivojlantiradilar. Ijodiy loyihalar tayyorlash orqali o‘quvchilar o‘z bilimlarini amaliyotga tatbiq etish imkoniyatiga ega bo‘ladilar. Masalan, o‘quvchilar tarixiy obida asosida plakat, prezentatsiya yoki san'at asari yaratishlari mumkin. Bu jarayon ijodiy fikrlashni rag‘batlantiradi va o‘quvchilarning o‘z g‘oyalarini ifoda etish qobiliyatini oshiradi. O‘quvchilar o‘z ijodiy ishlarini tayyorlash jarayonida tarixiy obidaning

ahamiyatini va uning madaniyatdagi o'rnini yanada chuqurroq tushunadilar. Shuningdek, guruh ishlari ham o'quvchilarning ijodiy salohiyatini rivojlantirishda muhim ahamiyatga ega. O'quvchilar birgalikda ishlash orqali bir-birlaridan o'rganadilar, fikr almashadilar va yangi g'oyalarni rivojlantiradilar. Bu jarayon jamoaviy fikrlashni rag'batlantiradi va o'zaro hamkorlik ko'nikmalarini oshiradi. Guruhda ishlash o'quvchilarga o'zaro fikr almashish, muammolarni birgalikda hal qilish va ijodiy yondashuvlarni rivojlantirish imkoniyatini beradi.[1]

Tarixiy obidalarni o'rganish jarayonida interaktiv darslar o'tkazish ham muhimdir. O'quvchilar dars davomida muhokama, rol o'ynash va simulyatsiya kabi metodlardan foydalanishlari mumkin. Bu yondashuv o'quvchilarning qiziqishini oshiradi va ijodiy fikrlashni rivojlantiradi. Interaktiv darslar o'quvchilarga tarixiy obidalarni o'z ko'zlari bilan ko'rish va ularning ahamiyatini amalda his qilish imkoniyatini beradi. Bu esa o'quvchilarning ijodiy salohiyatini yanada oshiradi. Baholash jarayonida o'quvchilarning ijodiy salohiyatini aniqlash uchun turli metodlardan foydalanish lozim. O'quvchilarning tadqiqot ishlari, ijodiy loyihalari va guruh ishlaridagi faoliyatlari ko'rib chiqilishi kerak. [2]

Baholash jarayonida o'quvchilarning ijodiy fikrlash, muammolarni hal qilish va hamkorlik ko'nikmalari e'tiborga olinishi zarur. O'quvchilarning ijodiy salohiyatini baholashda ularning fikrlarini, g'oyalarni va ijodiy ishlarini e'tiborga olish, ularning o'z fikrlarini ifoda etish qobiliyatini rivojlantirishga yordam beradi. Tarixiy obidalarni o'rganish orqali o'quvchilarning ijodiy salohiyatini rivojlantirish ta'lim jarayonida muhim ahamiyatga ega. O'quvchilar tarixiy obidalar orqali o'zlarining fikrlash qobiliyatlarini, ijodiy yondashuvlarini va muammolarni hal qilish ko'nikmalarini rivojlantirishlari mumkin. Tarixiy obidalarni o'rganish jarayonida tadqiqot, ijodiy loyihalar, guruh ishlari va interaktiv darslar kabi metodlardan foydalanish o'quvchilarning ijodiy salohiyatini yanada oshirishga xizmat qiladi. O'quvchilarning ijodiy salohiyatini rivojlantirishda tarixiy obidalar bilan bog'liq sayohatlar va ekskursiyalar o'tkazish ham muhimdir. [3]

O'quvchilar tarixiy joylarga sayohat qilish orqali haqiqiy tajriba oladilar va o'z ko'zlari bilan tarixiy obidalarni ko'rish imkoniyatiga ega bo'ladilar. Bu jarayon o'quvchilarning tarixiy obidalar haqidagi bilimlarini yanada mustahkamlashga yordam beradi va ularning ijodiy fikrlash qobiliyatini oshiradi. Tarixiy obidalarni o'rganish jarayonida o'quvchilar o'zlari uchun qiziqarli va muhim ma'lumotlarni topishlari mumkin. Ular tarixiy obidalar haqida yozilgan kitoblar, maqolalar va ilmiy tadqiqotlardan foydalanish orqali o'z bilimlarini kengaytiradilar. Bu jarayon o'quvchilarning izlanish va o'z-o'zini o'rganish ko'nikmalarini rivojlantiradi. O'quvchilar tarixiy obidalar haqida o'z fikrlarini ifoda etish, ularni muhokama qilish va yangi g'oyalarni yaratish orqali ijodiy salohiyatlarini oshiradilar.[4]

Shuningdek, tarixiy obidalarni o‘rganish jarayonida o‘quvchilarga zamonaviy texnologiyalardan foydalanish imkoniyatini berish ham muhimdir. Masalan, o‘quvchilar tarixiy obidalar haqida multimedia taqdimotlari tayyorlash, video materiallar yaratish yoki internet orqali tadqiqotlar olib borishlari mumkin. Bu jarayon o‘quvchilarning texnologik ko‘nikmalarini rivojlantiradi va ularni zamonaviy ta’lim jarayoniga jalb qiladi. Tarixiy obidalarni o‘rganish orqali o‘quvchilar o‘z tarixini anglash, madaniyatini hurmat qilish va ijodiy fikrlash ko‘nikmalarini rivojlantirishda muhim rol o‘ynaydi. O‘quvchilar tarixiy obidalar orqali o‘zlarining ijodiy salohiyatlarini rivojlantirishga erishadilar va kelajakda o‘z bilimlarini amaliyotda qo‘llash imkoniyatiga ega bo‘ladilar. Tarixiy obidalar, shuningdek, o‘quvchilarga o‘z milliy qadriyatlarini anglash va ularni saqlashda yordam beradi.[5]

Xulosa: Xulosa qilib aytganda, tarixiy obidalarni o‘rganish orqali o‘quvchilarning ijodiy salohiyatini rivojlantirish ta’lim jarayonida muhim ahamiyatga ega. O‘quvchilar tarixiy obidalar orqali o‘z fikrlash qobiliyatlarini, ijodiy yondashuvlarini va muammolarni hal qilish ko‘nikmalarini rivojlantirishlari mumkin. Tarixiy obidalarni o‘rganish jarayonida tadqiqot, ijodiy loyihalar, guruh ishlari va interaktiv darslar kabi metodlardan foydalanish, shuningdek, zamonaviy texnologiyalardan foydalanish o‘quvchilarning ijodiy salohiyatini yanada oshirishga xizmat qiladi. Bu jarayon o‘quvchilarning o‘z tarixini anglash, madaniyatini hurmat qilish va kelajakda o‘z bilimlarini amaliyotda qo‘llash imkoniyatini yaratadi. Tarixiy obidalarni o‘rganish orqali o‘quvchilar o‘zlarini ijodiy shaxs sifatida rivojlantirishlari mumkin, bu esa ularning kelajakdagi muvaffaqiyatlariga zamin yaratadi.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Abdullayeva, N. (2020). "O‘zbek tarixi va madaniyati: Ta’lim jarayonida qo‘llanilishi." Toshkent: O‘zbekiston Respublikasi Oliy va o‘rta maxsus ta’lim vazirligi.
2. Karimov, I. (2019). "Tarixiy obidalar va ularning ta’limdagi o‘rni." Samarqand: Samarqand Davlat Universiteti.
3. Shodmonov, A. (2021). "Ijodiy fikrlash va ta’lim: Tarixiy obidalar misolida." Toshkent: O‘zbekiston Milliy Universiteti.
4. Murodov, B. (2022). "O‘quvchilarning ijodiy salohiyatini rivojlantirishda tarixiy obidalar." Buxoro: Buxoro Davlat Universiteti.
5. Rahmonov, S. (2020). "Tarixiy obidalar va madaniyat: O‘quv jarayonida innovatsion yondashuvlar." Toshkent: O‘zbekiston Respublikasi Fanlar Akademiyasi.
6. Tursunov, D. (2021). "Tarixiy obidalarni o‘rganish: O‘quvchilarning ijodiy ko‘nikmalarini rivojlantirish." Farg‘ona: Farg‘ona Davlat Universiteti.
7. Xodjayev, U. (2018). "Madaniy meros va ta’lim: O‘zbekiston tarixiy obidalari." Toshkent: O‘zbekiston Respublikasi Madaniyat vazirligi.